ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଓ ଭାରତ ସମ୍ବିଧାନର ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

(୧୮୫୮ – ୧୯୪୯)

ବିଲାତର ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କଂପାନୀ ପ୍ରଥମେ ବାଣିଜ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭାରତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ। ଅଙ୍ଗୁଳି ପ୍ରବେଶରୁ ବାହୁ ପ୍ରବେଶ ପରି ଚତୁର ଇଂରେଜ କଂପାନୀ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ତାଙ୍କର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରି ସେମାନଙ୍କ ଧନସବୁ ତାଙ୍କ ଦେଶକୁ ବୋହି ନେଲେ । ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ମନରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅସନ୍ତୋଷର ନିଆଁ ଜଳିବାକୁ ଲାଗିଲା। ୧୮୫୭ ମସିହାରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ସିପାହୀମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ ଘୋଷଣା କଲେ, ଯାହାକୁ 'ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ' ନାମରେ ନାମିତ କରାଗଲା। ଏହି ବିଦ୍ରୋହ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଭାବରେ ଅଭିହିତ । ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ଶକ୍ତିଦ୍ୱାରା ବିଦ୍ରୋହକୁ ଦବେଇ ଦିଆଗଲା। ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ଅସନ୍ତୋଷର ସୂଚନା ପାଇ ଇଂରେଜ ସରକାର ଭାରତରେ କେତେକ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ ।

> **ଜାଣିଛ କି?**
> ୧୮୫୭ ମସିହା ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ଭାରତର ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ।

ପ୍ରଥମ ରୁ ଦ୍ୱାଦଶ
COMPETITIVE BOOKS
(ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

୧୮୫୮ ମସିହାର ଭାରତ ଶାସନ ସଂପର୍କିତ ଘୋଷଣାନାମା

ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ଅବସାନ ପରେ ୧୮୫୮ ମସିହାରେ ଇଂଲଣ୍ଡର ରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆଙ୍କ ନାମରେ ଏକ ଘୋଷଣାନାମା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା। ଏହି ଘୋଷଣାନାମା ବଳରେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରଜାମାନେ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କପରି ସମାନ ଅଧିକାର ଉପଭୋଗ କରିବେ । ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଭିତ୍ତିରେ ଭାରତୀୟମାନେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇପାରିବେ।

> **ଜାଣିଛ କି?**
> - ୧୮୫୮ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନକୁ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 'ମାଗ୍ନାକାର୍ଟା'ର ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇଥିଲା।
> - ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ପରେ ୧୮୫୮ ଘୋଷଣାନାମା ବଳରେ ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କଂପାନୀ ହାତରୁ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇ ବ୍ରିଟିଶର ରାଣୀଙ୍କ ହାତକୁ ଗଲା।

୧୮୬୧ ମସିହା ଭାରତୀୟ ପରିଷଦ ଆଇନ

ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ଭାଇସରାୟଙ୍କର ଏକ ଇମ୍ପେରିଆଲ ବିଧାନ ପରିଷଦ ଗଠନ କରାଗଲା ଏବଂ ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନେ ଭାଇସରାୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ହେଲେ ଯାହା ଫଳରେ ଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ ଭାରତୀୟମାନେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ ଅଧିକ ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ।

> **ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?**
>
> ବମ୍ବେ ଏବଂ ମାଡ୍ରାସ ସରକାରଙ୍କୁ ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କରେ ଅନୁରୂପ ବିଧାନ ପରିଷଦମାନ ଗଠନ କରିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ ରହିଲା।

୧୮୯୨ ମସିହା ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ

୧୮୬୧ ମସିହା ଭାରତୀୟ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଥିଲା, ତାହାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ବୋଲି ତତ୍କାଳୀନ ଭାଇସରାୟ ଲର୍ଡ ରିପନ୍ ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ଦାବୀକୁ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଭାରତରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଣିବା ପାଇଁ ୧୮୮୫ ମସିହାରେ ଆଲାନ୍ ଅକ୍ଟାଭିୟାନ୍ ହ୍ୟୁମଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା। କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ନେତୃବୃନ୍ଦ ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନ ପରିଷଦମାନଙ୍କର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଦେଲେ । ୧୮୯୨ ମସିହା ଭାରତୀୟ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ବଳରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଧାନ ପରିଷଦ ଏବଂ ବମ୍ବେ ଓ ମାଡ୍ରାସ ପରି ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନ ପରିଷଦର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସହିତ କ୍ଷମତାର ପରିସରର ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଲା।

> **ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?**
>
> - ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ବାନାର୍ଜୀ ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ପ୍ରଥମ ସଭାପତି ଥିଲେ।
> - ସଂରକ୍ଷିତ କ୍ଷମତାଗୁଡ଼ିକ ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କ ହାତରେ ରହିଲା ଓ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କ୍ଷମତା ଭାରତୀୟ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ହାତରେ ରହିଲା।
> - ୧୯୧୯ ମସିହାରେ 'ରାଉଲଟ ଆକ୍ଟ' ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା। ଏହାକୁ 'କଳା ଆଇନ' ବୋଲି ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ଭାରତୀୟମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଜାରୀ ରଖିଲେ।
> - ୧୯୧୯ ରେ ଅମୃତସରର ଜାଲିଆନା ୱାଲବାଗଠାରେ ଜେନେରାଲ ଡାୟର ଦ୍ୱାରା ଗଣହତ୍ୟା ହୋଇଥିଲା।
> - ୧୯୧୯ ମସିହାରେ ଖିଲାଫତ ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇଥିଲା।

୧୯୦୯ ମସିହା ମର୍ଲେ–ମିଣ୍ଟୋ ଶାସନ ସଂସ୍କାର

୧୯୦୫ ମସିହାରେ ବଂଗ ବିଭାଜନ ପରେ ଔପନିବେଶିକ ସରକାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜଣା ପଡ଼ିଗଲା । ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ବିଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପ୍ରଶାସନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ୧୯୦୯ ମସିହା ଶାସନ ସଂସ୍କାରରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ମୁସଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥକ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ସୁପାରିଶ କରାଗଲା । ଭାଇସ୍‌ରାୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟପାଳିକା ପରିଷଦକୁ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ମନୋନୀତ ହେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା । ବିଧାନ ପରିଷଦର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଗଲା ।

୧୯୧୯ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ

୧୯୧୮ ମସିହାରେ ଶାସନ ସଚିବ ମଣ୍ଟେଗ୍ୟୁ ଏବଂ ଭାଇସରାୟ ଚେମସ୍‌ଫୋର୍ଡ ଭାରତ ଆସି କଂଗ୍ରେସର ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରି ସାରିବା ପରେ ସେମାନେ ୧୯୧୯ ମସିହାରେ ଭାରତରେ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଣିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଦେଇଥିଲେ ଏହା ୧୯୧୯ ମସିହା ଭାରତ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ବା ମଣ୍ଟେଗ୍ୟୁ-ଚେମସ୍‌ଫୋର୍ଡ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ନାମରେ ଅଭିହିତ । ଏହି

ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନରେ ପ୍ରଦେଶ ମାନଙ୍କରେ ଦ୍ୱୈତ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା। ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କ୍ଷମତାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଗଲା। ଯଥା ସଂରକ୍ଷିତ (Reserved) ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ (Transferred) କ୍ଷମତା

> **ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?**
>
> ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ ଏକ ବୃହତ୍ତମ ଆଇନ ଏବଂ ଏଥିରେ ୩୨୧ଟି ଭାଗ ଥିଲା।
>
> ୧୯୩୫ ମସିହା ଆଇନରେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କର ବିଭାଜନ ଓ ଶାସନ (*Divide & Rule*) ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଥିଲା।

୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ

- ୧୯୩୫ ମସିହାରେ ବ୍ରିଟିଶ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କଲେ । ଏହାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା।
- ଏଥିରେ ଭାରତରେ ଏକ ସଂଘୀୟ-ରାଷ୍ଟ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।
- ବ୍ରିଟିଶ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ ହାତରେ ଉକ୍ତ ଆଇନରେ ସଂଶୋଧନ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ଅଧିକାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଗଲା।
- ୧୯୧୯ ମସିହା ଆଇନରେ ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ 'ସଂରକ୍ଷିତ' ଓ 'ହସ୍ତାନ୍ତରିତ' କ୍ଷମତା ବାଦ ଦିଆଯାଇ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତାଗୁଡ଼ିକୁ 'ସଂରକ୍ଷିତ' ଓ 'ହସ୍ତାନ୍ତରିତ' କ୍ଷମତାରେ ଭାଗ କରାଗଲା।
- କେନ୍ଦ୍ର-ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷମତା ବଣ୍ଟନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା।
- ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।
- କେନ୍ଦ୍ର-ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦର ସମାଧାନ ଏବଂ ଆଇନର ତର୍ଜମା କରିବା ପାଇଁ ସଂଘୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।

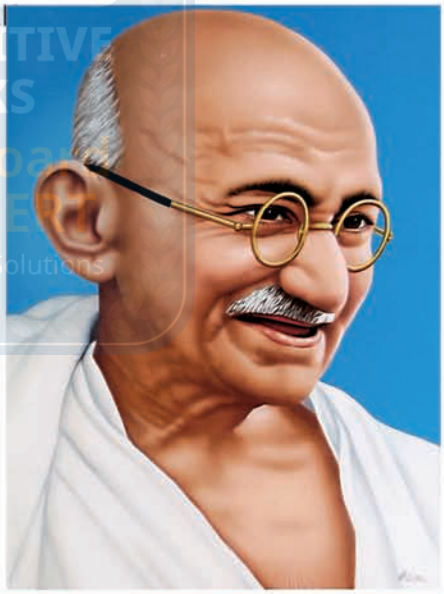

୧୯୪୭ ମସିହା ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଇନ

ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ହିସାବରେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲର୍ଡ ମାଉଣ୍ଟବାଟେନ୍ ବଡ଼ଲାଟ୍ ଭାବରେ ଭାରତକୁ ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଆସିଥିଲେ। ସେ ଭାରତରେ କଂଗ୍ରେସର ନେତୃବୃନ୍ଦ, ମୁସଲିମ ଲିଗ୍‌ର ନେତା ଏବଂ ଭାରତର କେତେକ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରି ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ତାହା ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିଥିଲା।

ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :

- ଭାରତକୁ ବିଭାଜନ କରାଯାଇ ଭାରତ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ନାମରେ ଦୁଇଟି ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ ।

> **ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?**
>
> ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୪ ତାରିଖ ଦିନ ପାକିସ୍ତାନ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ପାଳନ କରାଯାଉଥିବା ବେଳେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ହେଉଛି ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ।

COMPETITIVE BOOKS ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT All Books With Solutions OBS

- ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାଇଁ ପୃଥକ ଭାବରେ ସାର୍ବଭୌମ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭା ରହିବ ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାଇଁ ବଡ଼ଲାଟ୍ ନିଯୁକ୍ତି ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବ।
- ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବେ ।
- ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କର ଶାସନ ରହିବ ନାହିଁ।

ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭା (CONSTITUENT ASSEMBLY)

କ୍ୟାବିନେଟ ମିଶନର ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭା ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା। ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭାର ସଦସ୍ୟମାନେ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ମୁସଲିମ ଲିଗ ଏହି ସଭାରୁ ଅଲଗା ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସଭାର ସଦସ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୩୮୯ ଥିଲା।

ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭା ପ୍ରଥମେ ୧୯୪୬ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୯ ତାରିଖରେ ବସିଥିଲା। ଡକ୍ଟର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭାର ସଭାପତି ଥିବା ବେଳେ ଡକ୍ଟର ଭୀମରାଓ ଆମ୍ବେଦକର ଚିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତ କମିଟିର ଅଧକ୍ଷ ଥିଲେ । ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ ୧୯୪୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୬ ତାରିଖରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ୧୯୫୦ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୨୬ ତାରିଖଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ଆସୁଅଛି।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

- ୧୯୪୬ ମସିହାରେ ଭାରତ ପରିସ୍ଥିତିର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ବିଲାତର ତିନି ଜଣ କ୍ୟାବିନେଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରତକୁ ଆସିଥିଲେ । ଏହାକୁ କ୍ୟାବିନେଟ ମିଶନ' କୁହାଯାଏ। ଏହି ମିଶନର ସୁପାରିଶ ଅନୁସାରେ ଭାରତରେ ନିର୍ବାଚନ କରାଯାଇ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭା ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା।
- ୧୯୪୬ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ପଣ୍ଡିତ ଜବାହାରଲାଲ ନେହେରୁ ଭାରତ ସମ୍ବିଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପ୍ରସ୍ତାବ 'ଅବ୍‌ଜେକ୍ଟିଭ ରିଜୋଲ୍ୟୁସନ' ଆଗତ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଭାରତର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମ୍ବିଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ମିଳେ ।

ପ୍ରଥମ ସ୍କୁଲ ବ୍ରାଉଜ
COMPETITIVE BOOKS
(ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

ଆମେ କଣ ଶିଖିଲେ ?

- ୧୮୫୭ ମସିହାରେ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ନାମରେ ଅଭିହିତ ।
- ୧୮୫୮ ମସିହାର ମହାରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆଙ୍କର ଘୋଷଣାନାମା ବଳରେ ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କଂପାନୀଠାରୁ କ୍ଷମତା ମହାରାଣୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେଲ ।
- ୧୮୬୧ ମସିହା ଭାରତୀୟ ପରିଷଦ ଆଇନ ବଳରେ ଇମ୍ପେରିଆଲ ବିଧାନ ପରିଷଦ ଗଠନ କରାଗଲା।
- ୧୮୮୫ ମସିହାରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା।
- ୧୮୯୨ ମସିହା ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ବଳରେ ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କରେ ବିଧାନ ପରିଷଦର ପରିସର ବୃଦ୍ଧି କରାଗଲା।
- ୧୯୦୯ ମସିହା ମର୍ଲେ-ମିଣ୍ଟୋ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ମୁସଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥକ ନିର୍ବାଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରାଗଲା ।
- ୧୯୧୯ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ୱୈତ ଶାସନ ପ୍ରଚଳିତ ହେଲା।
- ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନରେ ଭାରତରେ ଏକ ସଂଘୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।

- ୧୯୪୭ ମସିହା ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଇନରେ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଆଧିପତ୍ୟ ଭାରତରେ ଲୋପ ପାଇ ଭାରତ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ଦୁଇଟି ଅଲଗା ଅଲଗା ରାଷ୍ଟ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।
- ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭା ଦ୍ୱାରା ଭାରତର ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ ତିଆରି ହେଲା।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଅଧୀନରେ କେଉଁ ଶାସନ ଆଇନ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ କାହିଁକି ? ପାଞ୍ଚଧାଡ଼ିରେ ଲେଖ।

୨. ୧୮୫୭ ମସିହା ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ? ସଂକ୍ଷେପରେ ବୁଝାଅ।

୩. ମହାରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆଙ୍କର ଘୋଷଣାନାମା ବଳରେ ଭାରତ ଶାସନରେ କି କି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଲା ?

୪. ଦ୍ୱୈତ ଶାସନ କ'ଣ ?

୫. ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ,ଆମ ଭାରତର ନୂଆ ସମ୍ବିଧାନକୁ କିପରି ପ୍ରଭାବିତ କରିଅଛି ?

୬. ୧୯୪୭ ମସିହା ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଇନ ଭାରତକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ର ହେବାରେ କିପରି ସହାୟକ ହେଲା ?

୭. **ସଂଶୋଧନ କରି ଲେଖ।**

(କ) ୧୯୧୯ ମସିହା ଭାରତ ସଂସ୍କାର ଶାସନ ଆଇନ ବଳରେ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଭିତ୍ତିରେ ଭାରତୀୟମାନେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇପାରିବେ।

(ଖ) ୧୮୯୨ ମସିହା ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ବଳରେ କେନ୍ଦ୍ର-ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦର ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।

(ଗ) ୧୮୬୧ ମସିହା ଶାସନ ଆଇନ ବଳରେ ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର କ୍ଷମତା ଆଉ ରହିଲା ନାହିଁ।

(ଘ) ଭାରତର ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ ୧୯୪୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୬ ତାରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ଆସୁଅଛି।

ପ୍ରଥମ ରୁ ଦ୍ୱାଦଶ COMPETITIVE BOOKS ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT All Books With Solutions OBS

ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀର ଉତ୍ତର

୧ । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଅଧୀନରେ କେଉଁ ଶାସନ ଆଇନ୍ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ କାହିଁକି ? ପାଞ୍ଚ ଧାଡ଼ିରେ ଲେଖ ।

BOOKS and NCERT OBS

ଉ : ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଇଂରେଜମାନେ ଭାରତକୁ ଶାସନାଧୀନ କଲାପରେ ଅନେକ ଶାସନ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ୧୯୪୭ ମସିହା ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଇନ୍ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଲା ଏହି ଆଇନ୍ ବଳରେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା । ଏହାର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱକୁ ସ୍ୱୀକୃତି

ଦିଆଗଲା । ସର୍ବୋପରି ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର କ୍ଷମତା ପରିସରରେ ଏହା ଆଉ ରହିଲା ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଇଂରେଜମାନେ ଭାରତକୁ ତାଙ୍କ ଶାସନରୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେଲେ ।

୨ । ୧୮୫୭ ମସିହା ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ? ସଂକ୍ଷେପରେ ବୁଝାଅ । (୨୦୧୭-୧୮, ସମିତି)

ଉ : ଇଂଲଣ୍ଡର ଇଷ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀ ଭାରତକୁ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲା ବାଣିଜ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ମାତ୍ର ଚତୁର ଓ ଧୂର୍ତ୍ତ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବିସ୍ତାର ଏହାର ମୂଳ କାରଣ ଥିଲା ଯହିଁରେ ସେମାନେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । ଭାରତ ଇଂରେଜ ଶାସନାଧୀନ ହେଲା ପରେ ସେମାନେ ଭାରତକୁ ସମସ୍ତ ଦିଗରୁ ଶୋଷଣ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ମନରେ ଅସନ୍ତୋଷ ରୂପକ ବହ୍ନି ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ ହେଲା । ୧୮୫୭ ମସିହାରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ଘୋଷଣା କଲେ । ଏହାର ବିଶେଷ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଏହା ହେଉଛି ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ।

୩ । ରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆଙ୍କର ଘୋଷଣାନାମା ବଳରେ ଭାରତ ଶାସନରେ କି କି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଲା ? (୨୦୧୮-୧୯)

ଉ : ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନାଧୀନ ଭାରତକୁ ପ୍ରଥମେ ଇଷ୍ଟ ଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀ ଶାସନ କରୁଥିଲା । ମାତ୍ର ୧୮୫୭ ମସିହାର ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ଯୋଗୁଁ ତତ୍କାଳୀନ ଇଂଲଣ୍ଡର ରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆ ନିଜ ହାତକୁ ଶାସନ ନେଲେ । ୧୮୫୮ ମସିହାରେ ସେ ଏକ ଘୋଷଣା ନାମା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଇଂଲଣ୍ଡର ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ସହ ସମାନ ଅଧିକାର ଦିଆଗଲା ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଭିତ୍ତିରେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ଚାକିରୀ ଦିଆଯିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆଗଲା ।

୪ । ଦ୍ୱୈତ ଶାସନ କ'ଣ ? (୨୦୧୮-୧୯, ୨୦୧୭-୧୮)

ଉ : ୧୯୧୯ ମସିହାରେ ଇଂରେଜ ପ୍ରଶାସନ ଭାରତ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ୍ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ କଲେ । ଏହି ଆଇନ୍ ଅନୁସାରେ ଭାରତର ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କରେ ଦ୍ୱୈତ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା ଏବଂ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କ୍ଷମତାଗୁଡ଼ିକୁ ସଂରକ୍ଷିତ ଓ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କ୍ଷମତାରେ ଦୁଇ ଭାଗ କରାଗଲା ।

୫ । ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ୍ ଆମ ଭାରତର ନୂଆ ସମ୍ବିଧାନକୁ କିପରି ପ୍ରଭାବିତ କରିଅଛି ?

ଉ : ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅନେକ ଆଇନ୍ ରହିଥିଲା । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଭାରତର ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନରେ ମଧ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି, ଯଥା : ଭାରତ ଏକ ସଂଘୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ହେବା, ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟକୁ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଅଧିକାର, କେନ୍ଦ୍ର ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷମତା ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦର ସମାଧାନ ପାଇଁ ସଂଘୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ । ସୁତରାଂ ଏଭଳି ଭାବେ ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ୍ ନୂଆ ସମ୍ବିଧାନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି ।

୬ । ୧୯୪୭ ମସିହା ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଇନ୍ ଭାରତକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ର ହେବାରେ କିପରି ସହାୟକ ହେଲା ?

ଉ : ୧୯୪୭ ମସିହା ଆଇନ୍ ହେଉଛି ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଇନ୍ । ଏହାର ପ୍ରଥମ ଆଇନ୍ ଅନୁସାରେ ଭାରତ ଏକ ଅଲଗା ସାର୍ବଭୌମ ରାଷ୍ଟ୍ର ହେଲା । ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖରୁ ଏହି ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଫଳରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।

୭ । ସଂଶୋଧନ କରି ଲେଖ ।

(କ) ୧୯୧୯ ମସିହା ଭାରତ ସଂସ୍କାର ଶାସନ ଆଇନ୍ ବଳରେ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଭିତ୍ତିରେ ଭାରତୀୟମାନେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇ ପାରିବେ ।

ଉ : ୧୮୫୮ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ୍ ବଳରେ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଭିତ୍ତିରେ ଭାରତୀୟମାନେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇ ପାରିବେ ।

(ଖ) ୧୮୯୨ ମସିହା ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ବଳରେ କେନ୍ଦ୍ର-ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦର ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା ।

ଉ : ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ୍ ବଳରେ କେନ୍ଦ୍ର-ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦର ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ସଂଘୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା ନାହିଁ ।

(ଗ) ୧୮୬୧ ମସିହା ଶାସନ ଆଇନ ବଳରେ ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର କ୍ଷମତା ଆଉ ରହିଲା ନାହିଁ ?

ଉ : ୧୯୪୭ ମସିହା ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଇନ୍ ବଳରେ ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର କ୍ଷମତା ଆଉ ରହିଲା ନାହିଁ ।

(ଘ) ଭାରତର ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ ୧୯୪୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୬ ତାରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ଆସୁଛି ?

ଉ : ଭାରତର ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ ୧୯୫୦ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୨୬ ତାରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ଆସୁଅଛି ।

COMPETITIVE BOOKS
Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS